

nešlo zejména při koni, o kterého se jedná. Koně prodávají a kupují se z pravidla dle pravděpodobné nebo zjištěné své výkonnosti, podmíněných druhem, výchovou, stářím a bezvadností nebo vadami a dle jejich způsobilosti k určitému druhu upotřebení. Tato hlediska připouštějí — jako u jiných věcí zastupitelných — jakési jednoměrné oceňování dle užitku, který vzhledem k místu a k době poskytují obyčejně všeobecně; kupiteli nezáleží na tom, aby se mu dostalo určitého koně (species), nýbrž pouze na tom, aby si opatřil koně, ze zmíněných hledisk pro potřeby jeho vhodného. Též kůň, o kterého jde, neměl nějakých zvláštních vlastností; o takových vlastnostech, nehledě k vadě špánku na obou zadních nohách, nezmiňuje se ani obžalovaný ani žádný ze svědků; jednalo se o obyčejného koně k zemědělským pracím; zejména nešlo kupujícímu o tohoto speciálního koně, nýbrž o koně, vhodného pro provoz zemědělský. Kůň, o kterého jde, byl věci významu pouze druhového a o proději a koupi jeho jest — jak co do otázky o zřejmé přemrštěnosti ceny, stěžovatelem požadované, tak co do otázky, zda bylo využito mimořádných poměrů poválečných — uvažovati dle těchto zásad, jako o zcizení jiných zastupitelných předmětů potřeby, při nichž tomu, komu věc se zcizuje, jest úplně lhostejno, dostane-li tu či onu věc potřebě jeho vyhovující.

Čís. 847.

Pokud jest pachatelova nouze neodolatelným donucením ve smyslu § 2 lit. g) tr. zák.

(Rozh. ze dne 15. května 1922, Kř I 1325/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chebu ze dne 12. října 1921, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 a pro přestupek dle § 7 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost veřejného obžalobce do rozsudku první stolice, jímž byl obžalovaný sprostěn z důvodu neodolatelného donucení dle § 2 lit. g) tr. zák., dovolává se zmatečných důvodů čís. 9 lit. a), čís. 5 § 281 tr. ř.; je důvodná. Pojem neodolatelného donucení předpokládá dle zákona tak velikou míru nouze a bíd, že tím jest život pachatele neb osob jemu blízkých přímo a nevyhnutelně ohrožen, takže není s to, by se vymкнуł vlivu této tísnivé nouze na směr své vůle, že tedy mu nezbýlo jiného prostředku, by ušel trýzni umírání hladem, než aby se dopustil činu trestného, jím spáchaného. Právem vytýká stížnost dle čís. 9 lit. a), že tomuto pojmu neodolatelného donucení neodpovídá, co nalézací soud uvádí o nouzi obžalovaného. Udání obžalovaného, že obchodováním zeleninou nemohl vydělati na úplnou výživu rodiny a že obchodoval kuřivem, aby zlepšil svůj stav, poukazuje sice ku

tísnnivé chudobě § 46 f) tr. zák., pokud se týče k nouzi § 264 f) tr. zák., nepoukazuje však ku přímému nebezpečí pro život obžalovaného nebo člena jeho rodiny. Veliká duševní sklíčenost, v níž — jak nalézací soud dovozuje — obžalovaný si nevěděl jiného východiska ku zlepšení postavení své rodiny, nerovná se duševnímu stavu, v němž pachatel pro nátlak tísnivé bídy není s to, dáti své vůli jiný směr než na čin trestný, o který jde. Právem vytýká stížnost dále dle čís. 5 § 281 tr. ř., že nalézací soud nezjistil oněch skutečností, kterých je zapotřebí k vyloučení zlého úmyslu z důvodů neodolatelného donucení. Nalézací soud obmezuje se na větu, že obžalovaný nebyl by pokračoval v prodávání cigaret přes výstrahu svědka S-a, kdyby si byl mohl pomoci jiným způsobem, neuvažuje však o tom, zda obžalovaný vyčerpál již jiné prostředky a cesty, zda nemohl zejména obchodovati jiným zbožím, jakož i, zda a z kterých důvodů samojediné bezprávné obchodování s předměty potřeby, státem obhospodařovanými, bylo způsobilým, opatřiti obžalovanému zlepšení životních jeho poměrů. Žijet obžalovaný ve městě dosti velikém a lidnatém, že bylo mu možno doufati, že rozšíření obchodu na jiné drobné zboží (cukrovinky, pečivo a pod.) zvýší dosavadní, obcí na denních 20 Kč odhadnutý výtěžek obchodní činnosti; nelze předem vyloučiti a i obžalovaný mohl počítati s tím, že ten neb onen obchodník umožní mu ze soustrasti takové rozšíření obchodu již provozovaného, a zbyla konečně obžalovanému, byla-li nouze tísnivá a naléhavá, možnost, žádati na obci svého bydliště, by dle §§ 22 až 31 zákona ze dne 3. prosince 1863 čís. 105 ř. zák. zařídila, čeho zapotřebí k nutné podpoře rodiny obžalovaného vzhledem k neschopnosti jeho ku práci a k neduhům členů rodiny. Veškeré tyto okolnosti, na něž poukazy zjevily se při hlavním přelíčení, nejsou zajisté bez významu pro posouzení otázky, byly-li trestné činy, o které jde, jediným prostředkem ku vymykání se obžalovaného z tísně bídy a nouze, bylo-li tu tedy nezbytné, spáchatí tyto činy trestné ku záchraně života vlastního a životů manželky a dětí. Nepřihlížením k nim stal se výrok nalézacího soudu neúplným co do skutečností rozhodujících.

Čís. 848.

Příslušnost občanských trestních soudů, jde-li o osobu vojenskou, jež byla neprávem přijata do vojska na základě křivého předstírání.

(Rozh. ze dne 16. května 1922, N I 42/22.)

Nejvyšší vojenský soud sdělil Nejvyššímu jako zrušovacímu soudu, jak hodlá rozhodnouti spor o příslušnost mezi vojenským prokurátorem v Praze a státním zastupitelstvím v Kutné Hoře, a žádal dle § 39 v. tr. ř. (čl. VIII. zák. ze dne 19. prosince 1918, čís. 28 sb. z. a n.) o sdělení názoru Nejvyššího soudu. Ve věci uvedl: Podle spisů je zjištěno, že údaje obžalovaného, na základě nichž byl dne 11. září 1919 zařazen k čs. p. pl. č. 21, nebyly správné, a že obžalovaný se narodil dne 3. října 1901 a nikoliv roku 1898, takže vůbec k vojsku nebyl ani odveden ani tříděn, nýbrž že prostě vstoupil dobrovolně do čs. armády, udav ne-správné datum narození, čímž patrně se stalo, že v domnění, že odvod